

Stanovisko Asociace společného stravování, z.s. ze dne 10.3.2025

k návrhu

vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů

(materiál Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, č.j.: MSMT-20748/2024-4, ze dne 18. února 2025)

Vážené dámy, vážení pánové,

jménem **Asociace společného stravování, z.s. (ASPOS)** Vám předkládáme **připomínky k novele vyhlášky o školním stravování**, která zásadně ovlivní fungování školních jídelen v České republice. Tyto připomínky vycházejí z dlouholeté praxe vedoucích školních jídelen a kuchařek, kteří stojí v první linii školního stravování a mají přímou zkušenost s jeho každodenním provozem.

Jsme přesvědčeni, že kvalita školního stravování je klíčová nejen pro zdraví dětí, ale i pro celkový systém školního stravování, který je v současné podobě křehký a podfinancovaný.

Přestože vítáme jakékoli smysluplné kroky ke zlepšení výživy dětí, navrhované změny v podobě nové vyhlášky vnímáme jako **problematické** – mohou vést ke snížení zájmu o školní stravování, k vyššímu plýtvání jídlem a k dalšímu prohloubení personálních a finančních problémů jídelen. **Navrhované změny navíc nejsou dostatečně podloženy a z některých formulací vyplývá neznalost autorů základní potravinářské terminologie i prostředí školních jídelen. Vyhláška jako celek působí příliš spleťtí a v některých principech si dokonce odporuje. Regulace může ve svých praktických důsledcích vést k výsledkům, které jsou v rozporu s autory vytyčenými cíli v doprovodných dokumentech.**

Zásadní připomínky

Vyhláška nereflektuje aktuální personální a finanční zajištění školních jídelen. Tyto skutečnosti nejsou adekvátně zohledněny v doprovodných dokumentech.

V doprovodných dokumentech není žádným způsobem propočítáno možné zdražení stravy ve školních jídelnách.

V doprovodných dokumentech není žádným způsobem zohledněn vliv regulace na vznik potravinového odpadu.

Regulace nebyla dostatečně otestována. Změny ovlivní více než 1,6 milionu strávníků každý den. Testování proběhlo na 26 jídelnách na přelomu měsíce května a června (nebylo možné ani uzavřít měsíc a vyhodnotit dopad změn po finanční stránce), v testování zároveň nebylo nastaveným kritériem sledování vlivu regulace na potravinový odpad. Žádáme, aby regulaci MŠMT otestovalo na reprezentativním vzorku jídelen v adekvátním časovém horizontu a vyhodnotilo její finanční dopady.

Přechod ze systému z „*jak nakoupeno*“ na systém „*čistá hmotnost*“ tak, jak je definovaný ve vyhlášce, není dostatečně zdůvodněný. Systém „*čistá hmotnost*“ neodpovídá běžné praxi ve společném stravování a zapříčiní vznik nové administrativní zátěže bez jasného dopadu na kvalitu stravování. Personál jídelen bude muset nově pracovat s rozsáhlými tabulkami koeficientů pro přepočet těchto hmotností pro všechny jednotlivé suroviny, u kterých bude tento přepočet potřeba. V praxi to znamená použití u některých surovin 2 koeficienty – nejdříve koeficient pro přepočet na „*čistou hmotnost*“ a následně další koeficient pro zařazení do spotřebního koše. Žádáme zachovat systém „*jak nakoupeno*“, popřípadě jasně zdůvodnit přechod na nový systém, zejm. aby jeho benefity převažovaly nad neúměrným navýšením zátěže.

V některých místech nová legislativa pracuje s pojmy „*hrubá hmotnost*“ a „*čistá hmotnost*“. Žádáme, aby došlo ke sjednocení metodiky a k tomu, aby jídelny pracovaly pouze s jedním systémem. Školní jídelny jinak budou muset sledovat hrubou a čistou hmotnost zároveň.

Vyhláška si v některých principech přímo odporuje, např. plnění spotřebního koše a plnění frekvence jednotlivých typů pokrmů v obědovém jídelním lístku. Pokud má školní jídelna povinnost zároveň dodržovat frekvenci nabízení jednotlivých druhů pokrmů (např. bezmasá jídla, bezmasá alternativa každý den v případě výběrového jídelníčku), nemůže po ní být zároveň vyžadováno plnění kategorie „maso“ a naopak – jídelna tyto skutečnosti nemůže v tomto nastavení adekvátně ovlivnit. Požadavky na skladbu obědového jídelního lístku v kontextu frekvence nabízených typů pokrmů žádáme vynechat a řídit se pouze normami, které stanovuje spotřební koš.

Vyhláška na několika místech nerespektuje terminologii potravinářské technologie. Celý text by mělo MŠMT revidovat s ohledem na běžně používanou potravinářskou terminologii.

Počet bodů pod spotřebním košem je zbytečně rozsáhlý, text je spleť a unikají souvislosti. Některé body jinými slovy říkají totéž na více místech. Text je nutné zřehlednit a přepracovat.

Některé body potenciálně nereflektují realitu tržní sítě. Před tvorbou finálního znění vyhlášky je nezbytné ověřit jejich obecnou realizovatelnost, zejména

- Zda jsou výrobky splňující požadavky regulace k dispozici na trhu v odpovídající míře
- Zda bude k dispozici vyžadované množství bio potravin na trhu, pokud budou všechny školní jídelny plnit pokyny

Některé koeficienty pro zařazení do spotřebního koše ve vyhlášce nejsou nastaveny správně. Sekce pro tyto koeficienty je zároveň špatně pojmenována a lze ji vyložit více významy. Žádáme tabulku č. 2 z vyhlášky zcela vypustit. Hlavním důvodem je skutečnost, že sledované parametry jsou velmi proměnlivé a nemohou být součástí závazného právního předpisu, ale pouze metodického doporučení. Dalším zásadním problémem je, že v souvislosti se změnou sledování v čisté hmotnosti tato tabulka výrazně zkomplikuje zpracování spotřebního koše a povede k dalšímu nárůstu administrativní zátěže. Tento dopad bude obzvláště problematický v zařízeních, kde je vedoucí školní jídelny v pracovním poměru pouze na částečný úvazek.

Dokládání, že používané a nabízené výrobky ve školním stravování splňují požadavky nové regulace může být potenciálně problematické. Složení výrobků se může v průběhu času měnit, s

ohledem na tuto skutečnost vzniká školní jídelně povinnost archivovat etikety výrobků, které byly v daném období použity pro případ kontroly, a to v takovém časovém rozsahu, v jakém kontrolní orgány mohou kontrolu provádět. Pokud by k takové archivaci používaly školní jídelny elektronická zařízení (např. mobilní telefony s fotoaparátem a adekvátní kapacitou úložiště), bude potřeba takové zařízení školním jídelnám nakoupit. Je nezbytné, aby MŠMT pečlivě zvážilo dopady těchto změn ve všech jejich důsledcích, zejména s ohledem na časovou náročnost odpovídající administrativy a finanční náročnost.

Body týkající se donášky vlastní stravy zcela zásadním způsobem odporují dosavadní koncepci společného stravování. Zodpovědnost za stravníky v tomto režimu není dostatečně definována v kontextu všech možných konsekvencí (hygienické zajištění, zodpovědnost za „cizí“ stravníky, materiální zajištění péče o tyto stravníky a adekvátní finanční kompenzace tohoto zajištění...). Tato změna si klade za cíl zlepšit sociální integraci některých žáků a odstranit nerovnosti mezi žáky, bohužel v konečném důsledku přispěje ke vzniku nových nerovností a problémů. Tento bod v praktických důsledcích odporuje vlastnímu definovanému účelu. V této podobě je nutné jej zcela vynechat.

Nová vyhláška zavádí velké množství nových požadavků na školní jídelny. S vysokou mírou jistoty můžeme konstatovat, že školní jídelny nebudou schopné se na tyto novinky adaptovat do 1.9.2025, a to i s ohledem na nové množství administrativy. Nehledě na to, jakého dodavatele software do školní jídelny jednotlivá zařízení mají, vznikne potřeba rozsáhlé manuální úpravy nastavení jednotlivých programů. Tyto úpravy by školní jídelny musely provádět v období letních prázdnin, což nevnímáme jako proveditelné. Žádáme odložení účinnosti vyhlášky na 1.9.2026.

Tyto připomínky vnímáme jako zcela zásadní. Další detailní připomínky přikládáme v příložené tabulce k tomuto dokumentu „připomínky ASPOS tabulka č.1.pdf“.

Vypracováno

Asociací společného stravování, z.s.

Vyřizuje

Mgr. Adam Kilberger, předseda asociace
kilberger.a@aspos.cz
+420 775 210 897